

Kommittédirektiv

Tilläggsdirektiv till Forskningsdatautredningen (U 2016:04)

Dir.
2017:29

Beslut vid regeringssammanträde den 16 mars 2017

Utvidgning av och förlängd tid för uppdraget

Regeringen beslutade den 7 juli 2016 kommittédirektiv om uppdrag att bl.a. analysera vilken reglering av personuppgiftsbehandling för forskningsändamål som är möjlig och kan behövas utöver den generella reglering som Dataskyddsutredningen kommer att föreslå med anledning av EU:s nya dataskyddsförordning (dir. 2016:65).

Utredaren får nu dessutom i uppdrag att

- analysera vilka rättsliga förutsättningar som finns i dataskyddsförordningen för behandling av personuppgifter i Kungl. bibliotekets verksamhet, och
- analysera vilken reglering som är möjlig och kan behövas utöver dataskyddsförordningen, med beaktande av de förslag som kommer att lämnas av Dataskyddsutredningen, för att personuppgifter ska kunna behandlas på ett ändamålsenligt sätt i myndighetens verksamhet samtidigt som den enskildes fri- och rättigheter skyddas, och
- lämna de författningsförslag som behövs.

Uppdraget ska i den del som avser behandling av personuppgifter i Kungl. bibliotekets verksamhet redovisas i en promemoria senast den 13 oktober 2017. Uppdraget i den del som ska redovisas senast den 8 december 2017 förlängs och ska i stället redovisas senast den 27 april 2018.

Rättsliga förutsättningar för Kungl. bibliotekets behandling av personuppgifter

Kungl. biblioteket är nationalbibliotek och arkiv för ljud och bildokument och rörliga bilder. Myndigheten ska enligt förordningen (2008:1421) med instruktion för Kungl. biblioteket bl.a. förvara, beskriva och tillhandahålla den svenska tryckproduktionen i dess helhet och dokument för elektronisk återgivning enligt 10 § första stycket i lagen (1993:1392) om pliktexemplar av dokument. I den lagen finns bestämmelser om skyldighet att lämna exemplar av dokument (pliktexemplar) till Kungl. biblioteket och vissa universitetsbibliotek. Med dokument för elektronisk återgivning avses enligt lagen dokument som i fixerad form lagrar text, ljud eller bild och vars innehåll kan återges enbart med hjälp av elektroniskt hjälpmedel. I förordningen (2008:1420) om pliktexemplar av dokument finns närmare bestämmelser om bevarande och tillhandahållande av dokumenten och där framgår att dokumenten ska bevaras för framtiden.

Kungl. biblioteket ska även fullgöra de uppgifter som följer av lagen (2012:492) om pliktexemplar av elektroniskt material och förordningen (2012:866) om pliktexemplar av elektroniskt material. I lagen ges föreskrifter om skyldighet att lämna exemplar av elektroniskt material som har gjorts tillgängligt för allmänheten här i landet genom överföring via nätverk (pliktexemplar) till Kungl. biblioteket. Med elektroniskt material förstås enligt lagen en avgränsad enhet av en elektronisk upptagning med text, ljud eller bild som har ett på förhand bestämt innehåll som är avsett att presenteras vid varje användning. Av förordningen med kompletterande bestämmelser till lagen framgår att det elektroniska materialet ska bevaras för framtiden. Biblioteket ska inom sitt verksamhetsområde vara en resurs för forskning i rollen som främst humanistiskt och samhällsvetenskapligt forskningsbibliotek och främja den svenska forskningens kvalitet genom att tillhandahålla en effektiv forskningsinfrastruktur.

Det material som Kungl. biblioteket har i uppgift att hantera innehåller en stor mängd personuppgifter. Myndigheten stöder i

dag till stor del sin behandling av personuppgifter på undantaget för behandling av personuppgifter i ostrukturerat material enligt den s.k. missbruksregeln i 5 a § personuppgiftslagen (1998:204), förkortad PUL. Genom PUL har Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om behandling av det fria flödet av sådana uppgifter (dataskyddsdirektivet) genomförts i svensk rätt. Under våren 2016 beslutades inom EU en ny förordning, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning). Den nya dataskyddsförordningen börjar gälla den 25 maj 2018 och kommer då att vara direkt tillämplig i medlemsstaterna. Genom förordningen upphävs dataskyddsdirektivet, vilket bl.a. innebär att PUL kommer att upphävas. Någon bestämmelse motsvarande missbruksregeln finns inte i dataskyddsförordningen. I många fall är dessutom de personuppgifter som finns i bibliotekets samlingar av sådan art att de omfattas av artikel 9 i dataskyddsförordningen, dvs. det är fråga om känsliga personuppgifter där särskilda förutsättningar gäller enligt dataskyddsförordningen för att det ska vara lagligt att behandla uppgifterna. Kungl. bibliotekets verksamhet är av stort allmänt intresse och det är av vikt att en ändamålsenlig personuppgiftsbehandling kan ske i verksamheten även fortsättningsvis när dataskyddsförordningen börjar gälla samtidigt som den enskildes fri- och rättigheter skyddas.

Kungl. biblioteket har även en uppgift att med hjälp av automatiserad robotteknik samla in, bevara och tillhandahålla det nationella digitala kulturarvet i form av det svenska material som publiceras på internet. Detta regleras i förordningen (2002:287) om behandling av personuppgifter i Kungl. bibliotekets digitala kulturarvsprojekt. Enligt 3 § i förordningen gäller PUL vid behandling av personuppgifter i projektet om inte något annat följer av förordningen eller annars av 2 § PUL. Bestämmelserna om rättelse och skadestånd i PUL gäller vid behandling av personuppgifter enligt förordningen. Enligt förord-

ningen får personuppgifter behandlas i projektet för att tillgodose behovet av forskning och information (5 §). Sådana känsliga personuppgifter som anges i 13 § PUL får behandlas i projektet bara om det är nödvändigt för att tillgodose ändamålen som anges i 5 § (6 §). När dataskyddsförordningen träder i kraft kommer som nämnts PUL att upphävas.

Utredaren ska därför

- analysera vilka rättsliga förutsättningar som finns i dataskyddsförordningen för behandling av personuppgifter i Kungl. bibliotekets verksamhet, och
- analysera vilken reglering som är möjlig och kan behövas utöver dataskyddsförordningen, med beaktande av de förslag som kommer att lämnas av Dataskyddsutredningen, för att personuppgifter ska kunna behandlas på ett ändamålsenligt sätt i myndighetens verksamhet samtidigt som den enskildes fri- och rättigheter skyddas, och
- lämna de författningsförslag som behövs.

Uppdraget ska i denna del redovisas i en promemoria senast den 13 oktober 2017.

Redovisning uppdraget

Utredningstiden förlängs när det gäller den del av uppdraget som ska redovisas senast den 8 december 2017. Uppdraget i denna del ska i stället redovisas senast den 27 april 2018.

(Utbildningsdepartementet)